

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Fe pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 glđ., za pol leta 8 glđ., za četrt leta 4 glđ., za en mesec 1 glđ. 40 kr

V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 glđ., za pol leta 6 glđ., za četrt leta 3 glđ., za en mesec 1 glđ. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 glđ. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.

Narcotino in oznanila (insertate) prejema upravništvo in ekspedicija v „Katol. Tiskarni“ Vodnikove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2. I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniški nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 64.

V Ljubljani, v soboto 18. marca 1893.

Letnik XXI.

Liberalna taktika.

Liberalci so posebno društvo, različno od katoliškega zbora, to je, od katoliške cerkve. V vsakem veku ima katoliška cerkev jedno si nasprotno, sovražno — društvo. V naši dobi stoji katoliški cerkvi nasproti — društvo liberalcev. Razlika mej tem novodobnim protikatoliškim društvom in mej staro- in srednjeveškimi enakimi društvi pelagijancev, luterancev itd., je ta: Zadnja društva so jasno odkrito rekla: „Mi nismo katoličani, mi smo katoliški cerkvi nasprotniki, sovražniki.“ Novodobno protikatoliško društvo pa hoče biti in trobi v svet, „da je katoliško društvo, da se nikakor ne loči od katoliške cerkve“, dasi je bistvena negacija vsega krščanskega, ker izpoveda gol racijonalizem, ker oklicuje človeka za absolutno samosvoje, od Boga neodvisno bitje, in privatno mnenje in samovoljo za princip vse resnice, za princip, kateremu se imajo klanjati tudi dogme, papež in škofje.

In ravno v tem, da se liberalizem ensači s katoliškimi nauki, in skuša tudi v resnici, posebno ko mu piha sovražna sapa, z nekimi splošnimi publicimi frazami o krščanski ljubezni, to svoje „krščanstvo“ kazati, ravno v tem tiči njegova največja prikupljiva moč. Kratkovidneži mu gredo na limanice, ker rajši poslušajo njegove nauke, nego li nauke katoliške cerkve.

Druga lastnost iz prve izvirajoča, katera prav žilavo drži v krempljih kratkovidne žrtve, je: „Kdor se je liberalizma enkrat navzel, navadno več ne spozna svojih zmot. da, smatra se v kljub svojim napačnim nazorom zaradi par fraz o krščanski ljubezni še za — pristnega, jedino pravega katoličana. In vendar sedi „v temi in v smrtni senci!“

Liberalci noče biti liberalci sam za se, ampak skuša pridobiti prozelite. Do teh pa skuša priti po dveh potih. Najprej skuša protikatoliško svojo versko teorijo veepiti duhovom po časopisih, novelah, romanih. Drugič skuša po politiki privojevati veljavo tem protikatoliškim svojim nazorom, katerim se vsi hoté ali nehoté, če ne v srcu, a v začetku vsaj na zunaj morajo pokoriti.

Raznim liberalcem so sredstva razna. Jedni se poslužujejo drznosti, ko vidijo, da so katoličani bojazljivi, kakor n. pr. sedaj na Ogerskem. Drugi liberalci pa se potuhnejo, ko vidijo, da so katoličani pogumni, in jih skušajo zazibati tako najprej v brezskrbno gotovost. Raznim liberalcem so sredstva razna, a smoter je vsem jedin: pospešiti odpad od Kristusa, Boga.

Liberalci so vidno društvo. Ker pa jim niso v verskih rečéh poglavarji škofje in papež, — jim mora biti koji drugi. Dandanes bivata le dva taborja: cerkev in framasonska loža. Kdor ni v prvem, mora biti v drugem. Kdor se katoliški cerkvi brezpogojno ne klanja v verskih stvaréh, je zavedno ali nezavedno orožje, sredstvo skrivne roke ložine. Vedé ali nevedé pospešuje njene nakane.

V javnem mnenju veljajo za politično stranko, a niso čisto politična stranka. Dokaz, da pozakunjujejo tudi protiverske svoje nazore. Branijo in zagovarjajo n. pr. brezversko šolo. Liberalce je treba torej smatrati za sekto, ki politiko le kot sredstvo uporablja, da razširja svoje protiverske, protikatoliške nazore. Dokaz za to je avstrijsko postavodajalstvo. Dokler se katoličani o tem trdno ne prepričajo in tega ne priznajo, dokler ta resnica v javnem mnenju ne zavлада, hlapčevali bodo katoličani duševno, politično in gospodarsko protikatoliškim liberalcem. Ako je ta liberalci še moj rojak, je tako hlapčevanje tem nevarnejše.

Do sedaj so liberalci malo filozofovali. A to dobro lastnost imajo: liberalci skušajo svoji filozofiji priboriti pristaše, priboriti ji občeno veljavnost. Sedaj vladajo liberalci, dasi so katoličani večji misleci.

Klobuk raz glavo pred filozofijo. Tudi jaz sem nekđaj rad va-njo pogledoval. A ker vem, da dostojnost človeško in vrednost venča še le življenje, volja, dejanje, trdim, da raje kot veliko in le za svojo osebo modrovati in nič ljudstvu od tega dati, manje modrovati, a to v ljudstvo nesti! Pred Bogom in ljudmi je več vredna majhna apologija v glavah in srech 60.000 Slovencev, kakor cela „Summa Theologiae“ sv. Tomaža v glavi jednega učenjaka, ki ne dá ničesa od sebe, ali pa v obliki, katere širše občinstvo ne pojme.

Liberalcev slepilne lučice, njih fraze, blodnje, pred solncem katoliške božje resnice — ugasnejo. Le eno nam manjka: V življenje s katoliškimi principi, v življenje, proti životarenju, katero so nam vstvarili nasprotniki naši, politični in verski liberalci. V življenje, kajti še le volja, dejanje, življenje dovršuje, venča za nas nebeško hčerko — katoliško resnico. Liga + 1.

Državni zbor.

Z Dunaja, 17. marca.

Dr. Smolka se je odpovedal.

V pričetku današnje seje proglasil je podpredsednik baron Glumecy odpoved bivšega predsednika dr. Smolke. Še nikdar mi ni bilo tako težko izvrševati svojo uradno dolžnost, rekel je Glumecy, kakor danes, ko imam visoki zbornici naznanjati prežalostno vest, da se je naš velečastiti predsednik dr. Smolka odpovedal poslanstvu. Potem prečita dotično pismo Smolkovo, ki se glasi:

LISTEK

II. Šolska podoba.

„Sest pripovestij“, srbski napisal Lazar Lazarevič, poslovenil Ivan Novosele.

(Dalje in konec.)

Pop se je ravno namenil skočiti prek praga, a Burmazevič, kateri je na strani stal in ne videč popa, zamahne s sekuro po podboju. Pop prek praga, a goreč tram nad vrati se zruši in zadene popa po zatičniku. On pade z licem na zemljo, a podobo vzdigne nad glavo. Izlili smo škač vode na njega, in na tram, in potegnili smo ga izpod trama. V tem hipu se cela šola s strašnim treskom zruši, in vse se napravi kakor veliko ognjišče. Odnegli smo popa v njegovo hišo. Iz ust in iz nosa vdarila mu je kri, a noge so mu visele, kakor zamrzle. Se je dihal. Namazali smo mu z oljem opečeno mesto na hrbtu. namočili mu srajco v jesih, smo mu jo oblekli, in ga položili na postelj. On se ni zavedel. Kmet zakriči zbranemu ljudstvu:

„Dober kočijaž po zdravnika, a dober jahač po vladiko!“

Dva, tri vozje spustijo se v največjem diru, a Vojin Arnavtovič zabode svojemu belcu ostroge v trebuh.

Potem se spusti strašna ploha. Iz groznega kupa žrjavice, kjer je bila šola, vzdigne se še časi plamen, a iskre so letele v višavo, ali dež je gasil. Pred dnevom se je samo še malo kadilo, ali vladika in zdravnik sta prišla v vas.

Ko ona dva vstopita v sobo, na naše veselje se pop osvesti.

Pogleda okoli sebe:

„Kje je podoba?“

Mi smo mu jo pokazali.

„Denite jo sem!“ On pokaže z roko na prsa, in mi smo mu jo položili.

Vladika pristopi na prstih, a oči so mu polne solz.

„Kako ti je, oče?“

Pop se zgane in obrne oči na ono stran, kjer je vladika stal.

Pop s trudom potisne roko pod podobo in dne jo na srce:

„Tukaj!“

Zdravnik pristopi, obračal ga je siromaka sem pa tam. Začel ga je pikati z buciko po nogah, in vse do pasa, a zmiraj vpraša:

„Ali te boli? Čutiš kaj?“

Pop tiho odgovarja:

„Ne!“

„Ali te morebiti malo boli?“ vpraša zdravnik.

„Tukaj!“ reče pop in položi roko zopet na srce.

Zdravnik zabrani vznemirjati in dotikati se ga, ali ga kaj vprašati, a vladiki je zunaj rekel:

„Zastonj je vse! Počila mu je hrbtenica.“

On odide, a vladika se vrne v sobo.

„Oče“, vpraša vladika, „ali želiš kaj?“

„Spovedati se!“ reče pop.

Vladika se začudi.

„A kakšen greh te mori?“

Pop migne malo z roko, naj bližje pridemo.

Vladika se vsede na stolec poleg postelje, a mi smo v krogu obstopili postelj.

S slabim glasom začne pop:

„Oče vladika, ali se spominjaš, kdaj si me vprašal, ako sem kaj v šolo hodil?“

„Spominjam se!“

„Spominjaš se, da si mi rekel, da je to dosti za dobrega pastirja?“

„Spominjam se.“

„Poslušaj me, oče vladika, in vi, bratje. Jaz sem pogubil dušo, ker nisem hodil v šolo. Zaradi tega izgubil sem tudi dete, a odpeljal mi ga je nekršen človek.“

„Kako to, oče?“ vpraša vladika.

„Tako, oče vladika! Jaz zapiram oči, a jasno vidim, da je nastal drugi svet. Prišel je izobražen človek, s katerim nisem niti smel govoriti. Vidim,

Visoko predsedstvo!

Še pet let in minolo, bode pol stoletja, odkar sem bil predsednik prvemu avstrijskemu ustavnemu državnemu zboru, in dvajset let je, odkar imam čast, biti predsednik avstrijski zborščici poslancev, katere prvi podpredsednik sem bil postal poldruge leto poprej.

Torej mislim, da je v javnem interesu, da se izroči vodstvo zadev visoke zbornice mlajši, skušeni, v poslovanju izurjeni moči, posebno ker pri starosti skoro 83 let in po neugodah, katere sem preстал v svojem sem ter tje burnem življenju, želim preživeti kratek čas življenja, ki mi je še odločen, v miru, ne udeležujoč se javnega življenja.

Prosim torej, da se vzame na znanje, da odložim svoj mandat kot poslanec lvovskega mesta in torej tudi predsedništvo visoke zbornice. Ne dalo bi se opravičiti, ko bi pri tej priliki se ne spomnil vsega dobrega, ki mi je visoka zbornica skazala mej mojim uradnim poslovanjem. Pred vsem se najiskreneje zahvaljujem gospodoma podpredsednikoma, ki sta me tako dobrohotno, lojalno, močno in radovaljno podpirala. Posebno se zahvaljujem c. kr. dvornemu svetniku in pisarniškem ravnatelju zbornice poslancev, dr. Henriku Blumenstocku vitezu Halbanu, za izvrstno in mene tako močno podpirajoče uradno delovanje. Zahvaljujem se gospodom perovodjam, vsem funkcionarjem visoke zbornice in gospodom poslancem za dejansko blagohotno podporo.

Ločim se od visoke zbornice s prepričanjem, da sem se vedno prizadeval po najboljši volji in vesti, objektivno in nepristranski voditi svoj posel. Ko bi pa le komu pri izvajanju svoje službe bil storil kako krivico, prosim iskreno odpuščanja, ker se je moglo zgoditi le nehoté.

Želim, da bode delovanje visoke zbornice za državo in tudi vse njene dele vedno blagodejno in koristno. Osebnost pa želim vsem velečastitim gospodom poslancem, ne izvzemši gospodov ministrov, vse najboljše, in jih prosim, da mi ohranijo prijazen spomin.

Z izrazom odličnega spoštovanja

dr. Fran Smolka.

Potem je proslavljal starega predsednika, ki je predsedoval že prvemu državnemu zboru v Kromerizu in ki se je zmirom kazal kot varuha proste besede in pokrovitelja zatiranih. Vselej si je prizadeval, spolnovati želje vsakatega poslanca in je bil pri svojem občevanju tako ljubeznjiv, da si je pridobil ljubezen vseh. Konečno si izprosi dovoljenja, da bi smel v imenu zbornice pisati dr. Smolki, da obžaluje njegov odstop, da se mu iskreno zahvaljuje za vse, kar je kot predsednik deloval za javno korist, da ga hočejo vsi ohraniti v blagem spominu, in da naj še veliko let krepak na duši in telesu vživa mir, ki si ga je izvolil. Zbornica je z živahnimi dobroklici pritrjevala tem besedam.

Za njim se vzdigne Plener, proslavlja z enakomerno navdušenostjo bivšega predsednika ter pred-

laga, da se mu dovoli častna pokojnina v enakem znesku, kakor ga je dobival kot predsednik.

V imenu konservativnega kluba vstane potem grof Hohenwart in poudarja, da podpira stavljeni predlog, ne kakor da bi potreboval kake podpore, ampak da pokažejo svoje spoštovanje, ki ga dr. Smolka vživa pri njih. Tretji se oglasi načelnik poljskega kluba, vitez Jaworski, in naznanja, da bode tudi njegov klub radostno glasoval za ta predlog, ne zaradi tega, ker zadeva reč poljskega rojaka, ampak moža, ki je skoraj skozi polstoletja deloval za javno korist.

Ko izgovori, poprime besedo grof Taaffe ter izreka, da se tudi vlada z velikim veseljem pridružuje predlogu in da ga bode takoj izvršila, ko ga zbornica sprejme.

V imenu češkega kluba je dr. Engel naglašal, da bodo tudi Čehi glasovali za ta predlog, zlasti ker je bil dr. Smolka Slovan in je bilo njegovo predsedništvo izraz, da je večina avstrijskega prebivalstva slovanska.

Tudi Steinwender je v imenu nemških nacionalcev pritrjeval Plenerjevemu predlogu, ob enem pa še predlagal pristavek, da naj se kip Smolkov postavi v veliki dvorani državnozbornske palače.

Rusin Romančuk je v enakem smislu podpiral predlog, ker se je Smolka zmirom potezal za ravnopravnost in bil vselej zagovornik prave svobode. Za Coroninijev klub je isto zagotavljal grof Dubsky, ker grofa Franca Coroninija ni bilo v zbornici, v imenu krščansko-socialnih poslancev pa je dr. Lueger pritrjeval počeščenju odstopivšega predsednika, čigar nepristransko vedenje antisemitje tem raje priznavajo, ker so dostikrat v nasprotstvu s predsedništvom. Konečno se oglasi še Lienbacher v imenu divjakov in agrarne zveze, češ, da so vsi klubi izražali svoje češčenje, da torej tudi divjaki ne morejo zaostati. Ta trditev ni prav istinita, ker dva kluba nista z besedami izražala svoje pritrditve, namreč klub tridentinski in neodvisni hrvatski klub; pač pa sta se oba dejansko pridruževala stavljenemu predlogu, ki je bil s Steinwenderjevim pristavkom vred sprejet enoglasno.

Gledé volitve novega predsednika se je po odstopu Smolkovem položaj bistveno spremenil. Se v nedeljo zagotavljali so merodajni voditelji, da se vrši volitev predsednikova še le v jeseni, kakor sem včeraj natančneje poročal. Danes pa piše že drugačna sapa in menda so se omenjeni voditelji že sporazumeli, da pride volitev predsednikova na vrsto že v ponedeljek. Ker se je poljski klub izrekel za Chlumeckega, ni nobenega dvoma, da postane v istini predsednik. Prvi podpredsednik postane v tem slučaju dosedanji drugi podpredsednik dr. Kathrein, drugi podpredsednik pa poljski poslanec David Abrahamovicz. Ali dasiravno je vsled odločbe poljskega kluba žalibog baronu Chlumeckemu zagotovljena večina, vendar mnogo poslancev ne bode glasovalo zanj.

Finančni zakon

Po dobri uri je bila zadeva Smolkova rešena in pričela se je razprava o finančnem zakonu, ki kaže, da bode vseh državnih dohodkov 612.458.286 goldinarjev, troškov pa 611.602.645 gld.; torej znaša presežek, ki je bil po vladnem predlogu proračunjen na 887.291 gld., po nasvetu budgetnega odseka 3.127.214 gld. Razprava bode trajala vsaj danes in jutri, ker so se oglašili naslednji protigovorniki: Pacak, Schlesinger, Vašaty, Spindler, Bänklni, Masaryk; še večji je število zagovornikov, ki so: Pálfy, Thurnher, Scharschmid, Kulp, Teliszewski, Steinwender, Menger in Začek. Mogoče pa je, da se oglasijo še kateri drugi, zlasti ako se pokaže potreba, zavračati katerega predgovornika. Ko to sklepam, govori Scharschmid, in so prišli na vrsto z vsake strani trije govorniki.

Zvečer ob sedmih se bode seja nadaljevala, da se dovrši glavna razprava o zakonu gledé ponarejanja živil.

Politični pregled.

V Ljubljani, 18. marca.

Štajerski deželni odbor pripravlja več predlog, da jih predloži deželnemu zboru. Več teh predlog je naperjenih proti Slovincem. Predlog, da se bode podpiralo snovanje posojilnic, je pač samo na sebi hvale vreden. Zdi se pa nam, da se hočejo le snovati nekaki konkurenčni zavodi proti slovenskim posojilnicam, kakor se je to že skušalo na Koroškem, ali ni šlo. Štajerske slovenske posojilnice so pa še bolj utrjene in jim torej ne bodo mogli do živoga. Nadalje se pripravlja predloga zakona, s katero se proglašati nemščina za izključni uradni jezik vseh deželnih uradov. V tem zakonu se bode določilo, da vsprejemajo le nemške vloge. Za tak zakon pač ne bodo dobili Najvišjega potrjenja. Deželni šolski zakon bodo tudi v deželnem zboru skušali premeniti. Pred vsem bi radi omejili oblast krajnih šolskih svetov in povečali delokrog deželnega in okrajnih šolskih svetov. Sestava poslednjih bi se pa tako premenila, da bi liberalci imeli gotovejšo večino.

Najvišje sodišče v Pragi. Mladočeško glasilo z vso odločnostjo zagovarja osnovo posebnega najvišjega sodišča v Pragi. Ta zahteva ne sme več utihniti mej češkim narodom. Jeden glavnih pogojev obstanka za narod češki je, da se sam vlada, sam si daje zakone, sam se sodi. Te pravice gredó češkemu narodu po pogodbah s krono in kraljevih prisegah. Sedanja češka prijenljivost ni nič koristila. Še svojega senata pri najvišjem sodišču Čehi neso dosegli. Vse prav lepo! Očitanje pa ne zadeva le Staročehov, temveč tudi Mladočehe, ki vendar tudi že nekaj časa zastopajo narod češki. Sta li morda dr. Grégr in Vašaty tudi preveč prejenljiva. Sploh bi pa radi videli, kako hočejo Mladočehe doseči posebno najvišje sodišče za dežele češke krone

(Dalje v prilogi.)

da ne dela dobro, ali odkod bi smel jaz priprost človek napadati izobraženost. Ne imej več, oče vladika, priprostih popov, kakor sem jaz . . . kakor sem bil . . .

Vtihne, izksslja se in tiho, da se je komaj slišalo je nadaljeval:

„Niti vi, bratje, ne jemljite popa, kateri ni izobražen. Zidajte takoj šolo in dajte deco v šolo . . . Narašča drugi svet.“

Potem se prime za srce in pretrgano pristavi: „A nji . . . nji odpustite! . . . Ni ona kriva . . . jaz sem.“

V tem hipu se zunaj začuje vrisek in vrata se naglo odpró.

Na pragu se pokaže Marica, blede, kakor smrt, ubita od dežja in vremena, vsa mokra, a razpleteni lasje razsuli so se po plečih.

Mi smo se zganili, kakor da bi nas kroglja sredi srca zadela. Ona naredi korak, pa pade na kolena. Spusti glavo, pokrije oči z rokami, a črni lasje razsipljejo se po zemlji.

Pop se strese in solze mu vdarijo na oči. On migne z jednim prtom. Mi smo jo prijeli in pripeljali k postelji.

„Še bližje!“ zašepeta pop.

Ona na kolenih pride še bližje, ali ni vzdignila glave, niti spustila rok od očíj.

Pop ji je položil roko na glavo in je nekaj šepetal. Potem prenese roko do njenih ust, ona jo prime z obema rokama in oblije jo s solzami. Posmeh se opazi na popovem licu. On jo prime z roko za podbradek in vzdigne ji lice proti sebi, ona ga gleda:

„Služi tega!“ reče on, a z očmi ji pokaže na sv. Savo, kateri mu je ležal na prsih.

Zopet željno gleda njeno otožno lice. Nasmehuje se in ne more se je do sita nagledati.

„Zdaj mi je čisto dobro! Zdaj me nič več ne boli.“

To so bile njegove zadnje besede!

* * *

Od tega časa do zdaj je prešlo šest let. Jaz sem blodil po svetu, dokler me naša vojska ni pozvala domov. Proti koncu dobim zapoved, da moram v B. iti. Moral sem pa skozi našo vas. Na zadnji postaji dobil sem novega strežaja, nekega Ilijo Teoviloviča, mojega vaščana. Dam se mu spoznati.

O marsičem sva se razgovarjala. Že sva se približevala vasi. Zapnem sukno, potisnem kapo na oči, zažmirim in odločno ga vprašam:

„Kaj je vendar . . .“ Hotel sem reči, z Marico, ali me je sam jezik zapeljal, in sem rekel: „Kaj je vendar s Pavlom Džeričem?“

„E, moj sovaščan in gospod, on je ono noč, ko je šola zgorela, izginil. Dolgo nismo vedeli, do-

kler ni prišel Marko, trobentač, iz vojske, in je rekel, da je Pavel odšel v Beligrad in stopil v vojsko. Ko smo včeraj šli v mesto po potrebščine, a naš komisar nam prinese časopis, in ga nam prebere: „Pali pri naskoku nasipa na Gorici 29. decembra 1877“ ta in ta, ta in ta, ta in ta, in tudi Pavel Džerič, poročnik!“

„Odkod je?“ kliknemo vsi.

On imenuje našo vas.

„Bog mu daj duši mir!“

„A . . . on, . . . vaš učitelj? Ali ste čuli kaj o njem?“

„Ei, ko se ga je on angelj odrekel in se ake-san povrnil k očetu, učitelj, pravijo, je odšel v Beligrad, in se oženil z neko, katera klobuke dela. Ostoj bogoslovec pripoveduje, da se zdaj loči od svoje žene, ker ga ona toži, da jo tolče, in grdo ž njo ravna. — Ne bo on nikdar sreče imel.“

Prišla sva v vas. Spomini so se vzbudili in stisnili mi prsa.

„Bolj počasi, Ilija, počasi, še bolj počasi! Pritegni uzde!“

Korakom sva jezdila mimo nove, velike, zidane šole. Ravno je zvonilo k večernici. Skozi okno opazil sem šolarčke; vstali so in molijo. Pred njimi stoji ženska. Vprle je pogled v sv. Savo, onega istega, kateri je tudi v stari šoli stal.

Poznal sem jo!

v Pragi, ko še češkega senata pri najvišjem sodišču na Dunaju neso mogli. Morda mislijo, da jih bodo podpirali njih najnovejši zavezniki levicariji.

Cerkvenopolitični program. Vodja narodne stranke ogerske je predvčeraj v ogerskem državnem zboru pojasnjeval svoje stališče nasproti vladnemu cerkvenopolitičnemu programu. Govoril je skoro dve uri, ali iz vsega njegovega govora ni prav jasno, kako on sodi o vsej stvari. Sploh se je ves njegov govor bolj obračal proti vladi, nego proti njeni cerkveni politiki. Dokazoval je, da sedanja vlada ni zmožna izvesti cerkvenopolitičnih reform, da sploh še sama prav ne vé, kako naj vse izvrši. Jezil se je proti tistim katolikom, ki delajo proti liberalnim reformam. Liberalizem se je na Ogerskem že preveč vkoreninil, da bi se mogle liberalne reforme odlašati. Če jih ne izvrši sedanja vlada, jih bode pa kaka druga. Zmislil dolgega govora njegovega je bil, sedanja vlada ni kos veliki nalogi, ki si jo je zastavila, zato pa pokličite mene, jaz bodem že vse izvršil, jaz sem pravi mož za to.

Madjarski liberalizem je prav dobro naslikal berlinski časopis „Gegenwart“. O ogerskih razmerah dobro poučeni pisec berlinskega lista pravi, da noben narod se toliko ne trudi, da bi pred svetom veljal za liberalnega. Resnice o ogerskih stvaréh ni lahko izvedeti. Nemški listi dobivajo poročila od vladne strani. Liberalni jih radi vsprejemajo, ker so liberalna, konservativni pa, ker so oficijozna. V parlamentu je res nekoliko tujih korespondentov, ali te vse pozná in so torej pod strogo kontrolo. Gorjé jim, ko bi kaj nepovoljnega pisali. Nikakor se ne smejo upati, kaj zabavljati proti vladi ali kakim madjarskim stranki. Pod liberalno krinko se skriva na Ogerskem najhujše proganjanje nemadjar-skih narodnostij. Noben narod toliko ne potratí, da svet napak pouči o domačih razmerah. O svobodnih volitvah na Ogerskem še govora ni. Pri volitvah je najhujši pritisk in zato ne morejo veljati za izraz pravega mnenja ogerskega prebivalstva. Zastopani so v zboru le Madjari. Tiskovna svoboda je na Ogerskem zares velika, ali velja le Madjarom, za druge narodnosti pa ne. Sploh se sme na Ogerskem pisati samo to, kar Madjarom ugaja.

Nemška vojaška predloga. Nemški cesar bajé misli porabiti ves svoj vpliv za vojaško predlogo. Misli se bajé s posebno proklamacijsko obrniti do nemškega naroda. Dvomi se pa, da bi taka proklamacija kaj pomagala. Tudi se z veliko gotovostjo govori o razpustu državnega zbora. Ker pa vojaška predloga pred majem ne pride še v drugem branju v zbornici na vrsto, se državni zbor pač pred sredo maja ne bo razpustil. Ta čas se pa bodo vršila še pogajanja z raznimi strankami. Nekoliko so tako pripravljene razne stranke vladi dovoliti, in bi torej se dalo doseči kako sporazumljenje, ako vlada nekoliko odjenja. Sedaj se pa ne kaže, da bi vlada kaj odjenjati hotela. Cesar sam bajé vsekako hoče, da

se predloga nespremenjena vsprejme. Dvomi se pa, da bi se pri novih volitvah za vojaško predlogo dobila večina. Kaj bode pa potem, če se večina ne dobi? Govori se, da odstopi državni kancelar, ker znova državnega zbora več razpuščati ne bode kazalo. Novi kancelar bode pa skušal s strankami doseči kako sporazumljenje.

Panamska aféra „Gaulois“ je prinesel novice, da je Ribot prosil Cottu-a, da naj zamolči ime „X.“ Andrieux-ovega seznama. Ministerski predsednik je razložil, da je on le prosil načelnika pariških odvetnikov, Dubuita, da bi se to ime ne imenovalo, ker se govori, da se za njim skriva veleposlanik prijateljske vlasti, in je torej patrijotična dolžnost, da se to ime zamolči. Tedaj je Dubuit se bil obrnil do Cottu-ovega zagovornika, ki mu je obljubil, da se bode o tej stvari molčalo. Ministerski predsednik obsoja, da se je sedaj vsa ta stvar spravila v javnost. On misli, da bode disciplinarni stét odvetniške zbornice vedel, kaj mu je storiti. — Odvetniška zbornica ni začela proti Dubuit-u disciplinarno preiskavo, temveč proti Ribotu, kakor včeraj poroča naš telegram.

Irska predloga. Agitacija proti vladni irski predlogi je jako huda. Posebno se agituje v Ulstru in pa mej angleškimi posestniki na Irskem. V soboto je bilo samo na Irskem kakih 30 shodov, na katerih se je obsojevala irska predloga. Sevéda teh shodov se ni udeležilo zatirano irsko prebivalstvo, temveč le zatiralci, možje, ki imajo dobiček od sedanjega nenormalnega stanja na Irskem. Podpisuje se tudi peticija na parlament, da naj zavrže irsko predlogo. V tej peticiji se pravi, da bi uvedenje posebnega parlamenta na Irskem spravilo v nevarnost življenje in imenje „lojalnega“ dela irskega prebivalstva, prouzročilo bi zatiranje, zločinstva, anarhizem in državljansko vojsko. Kdo je tisti „lojalni“ del prebivalstva, za kateri se boji peticija, pač ni treba govoriti. Irska stvar se bode pa nekoliko zavlekla, ker je Gladstone zopet malo obolel. Želeti je, da kmalu okreva in nsdaljuje začeto veliko delo.

Cerkveni letopis.

Ali nasprotuje cerkev napredku?

(Govoril V. S.)

Quare fremuerunt gentes et populi meditati sunt inania? Tako je klical palmist zoper brezbožnike, tako bi mogli vprašati tudi mi dandanašnji, ko čujemo krik in vik: Poberite se mračnjaki in nazadnjaki! vaš napor ni drugega nego želja, da bi se svet vrnil v tako dobo, kakoršna je bila srednjeveška, ko je cerkev vladala, kraljevala, ljudstvo vodila in ga tiščala v jeklenih sponah. Vi se trudite le za to, da bi si vse narode podjarmili in jih pogreznili v temoto, da ne spoznajo vaših spletek in zvijač. Zatreti hočete omiko, katero širimo mi po svetu v prosvetljenem 19. veku. Z versko šolo ho-

čete ugonobiti ves napredek današnjih dnij in svetu odvzeti luč, ki mu sveti na poti življenja in mu pretvarja življenje v raj. Končajmo križ, končajmo cerkev, končajmo papežovo moč in prosti bomo! srečni bomo! Ali so taki klici opravičeni? Napreduje li svet res tako silno? Ali se res upira kat. cerkev napredku? kako sodi ona?

1. Svet napreduje. Doba 19. veka je doba napredka, tako beremo vsakdan. In resnično, svet napreduje. Dan za dnevom čujemo o novih iznajdbah, o novih strojih, s katerimi si olajšuje človek svoja opravila. Vsak dan poročajo listi, da so izumeli učejaki nova sredstva proti boleznim, vsak dan razglašajo po svetu o novih izumih v raznih vedah. Umetniška obrt, naravoslovne, jezikoslovje in zgodovinska veda so se povspele skoro do vrhunca.

In kako sodi cerkev o napredku? Poglejmo v zgodovino! Mogočno rimsko cesarstvo se je razširjalo skoro po vsem tedaj znsem svetu, ko se je prikazala na vzhodu luč, ki bi imela razsvetliti svet, odpraviti temo zmote in nevednosti. Kakošen je bil takrat napredek; ali na kakšnem stalu omike so bili razni narodi?

Govóri Grška! Napredovala sem veke in veke. Moje ljudstvo se je izobrazovalo v znanostih in umetnostih. Poglej moje modroslovce, koliko modrosti kažejo ukaželjnemu človeku. Sokrat, Platon in Aristotel so misleci, katere imenujem s ponosom! Beri zgodovinarje: Herodota, Ksenofonta in Tukidida, vzglednike vsem časom! In kaj naj porečem o pesnikih? Nisem-li jaz porodila Homerja, Sofokleja, Evripida, Eshila in Pindarja? Demostenova zibelka je tekla na mojem ozemlju in Fidija je moj sin!

Oglasi se ti, mogočni Rim! „Ves svet je pod mojim jarmom. Kar so si v vedah prisvojili Grki, uporabljamo in širimo mi po svetu. A tudi svoje velikane štejem. Horacij, Ovidij, Virgilij, Ferencij in Plavt me opevajo; Cezar, Livij, Tacit in Ciceron me proslavljajo, Avgust in njegovi nasledniki me krasi. Če hočeš kaj lepega videti, pridi v Rim.“

Še druge države naj bi govorile, kakor Egipt, Perzija in Sina — a vse so že davno pale s svoje nekdanje višine, in te spomin jim še živi.

Lepe stvari smo izvedeli o Grkih in Rimljanih. Ali jih ne bomo hvalili, povzdigovali. Da hvalili jih bomo. Obéduovali bomo njihovo bistrost človeškega uma in dlana. A zapri tudi ne bomo svojih očij napačnim idejam, ki so te velikane duha vodile na kriva pota, na razpotja kjer niso mogli najti pravega pota iz lastne moči ter so najboljši med njimi ozirali v nadzemske višave po božji večni — resnici! In v resnici so se slutnje najboljših izmed paganov.

Prisvetila je luč krščanstva od vzhoda. Boj se vname, saj ni sloge med lučjo in temo. Trd boj! dolgotrajen boj! Potoki krvi napajajo zemljo, dokler se ne umakne tema. Krščanstvo v tem boju ni moglo samostojno napredovati v vedah in umetnijah, saj

Kratek kažipot

za udeležence

slovenskega romarskega vlaka v Rim

povodom

škofovske petdesetletnice svetega očeta papeža Leona XIII.

4. Dnevni red v Rimu.

(Dalje.)

4. V petek, dne 14. aprila. Dopoldne Ara coeli, Kapitol, Mamertinska ječa, Forum Romanum, Kolosej, San Gregorio Magno, S. Giovanni e Paolo, S. Stefano Rotondo.

S. Maria in Ara Coeli (altar nebeški): Do cerkve 124 stopnic; pozlačen strop v cerkvi iz l. 1575 v spomin krščanske zmage pri Lepantu; ladije loči 22 slopov, trije od marmorja so iz tempeljna Jupitra Kapitolina; v okrogli kapelici na levi truplo sv. Helene. V zakristiji „Santo Bambino“, v 16. stoletju iz drevesa z Oljske gore izrezljan Jezušček v bogato okrašenem oblačilu, pred katerim po davni navadi v božičnih dneh mali otroci narekujejo pesmice.

Kapitol: Sredi trga bronasti kip Marka Avrelija na konju, na sprednji strani kipa Kastorja in Poluksa iz Pompejevega gledišča, kipa cesarja

Konstantina in njegovega sina, v ozadju senatorska palača z zvezdarno, na levi in desni muzeja z raznovrstnimi starimi kipi, slikami itd.

Mamertinska ječa: S Kapitola na levo se pride do cerkve S. Giuseppe de' Falegnami, katero je l. 1539 zgradila mizarska zadruha; po stopnicah v zgerenjo ječo, odkoder je vhod v spodnjo ječo, kjer je umrlo strašne smrti več Rimljanov. Tu sta bila zaprta tudi sv. Peter in Pavel, zato je ta kraj za kristjana posebno znamenit. Tu je sv. Peter prebil v verigah 9 mesecev ter spreobrnil mej drugimi višja jetničarja Procesa in Martinijana, ki sta za Neroňa umrla mučeniške smrti. Ker sv. Peter ni imel vode, naredil je križ na skalo in pritekla je voda, s katero je krstil spreobrnience. Ječa je še, kakor je bila za časa sv. apostola; poleg oltarja izvira oni studenec.

Forum Romanum: Debela knjiga bi ne zadoščala, da bi opisali to torišče starega Rima. Podolgasta, štirivoglata dolina, široko groblje starorimske slave; nekdanj srce rimske države, danes sive razvaline, ki glasno govore o minljivosti človeške veličine. Zmagoviti vojskovodje, ki so v danih časih po „sveti cesti“ (via sacra) todi v slovesnih sprevodih korakali gori v tempelj Jupitra na Kapitolu, paganski duhovniki, ki so v množicah se bližali v prvo svetišče starih Rimljanov, govorniki, ki so z ognjevito besedo navduševali in hujskali narod, tujei, ki so od vseh vetrov hodili se klanjat rimskim mogotcem, vsi so se vlegli

v tihe grobove, veličanstveni tempeljni, spomeniki in krasna dvorišča zrušili so se v prah. Kar je odkrilo sedanje stoletje, to so posamezne kosti ogromnega kostnjaka, ki otožno mole v zrak. In vendar so ti ostanki še glasna priča nekdanje rimske moči in duhovitosti. Na desni „Basilica Julia“, katero je dogotovil cesar Avgust za javni promet in sodne obravnave. Tu so mnogi kristijani javno priznali sv. vero in bili obsojeni na smrt. V sredi Tokov slop, dalje 8 slopov Saturnovega tempeljna, 9 manjših stebrov kot ostanek portika 12 bogov (dii consentes), na levi slavolok Septimija Severa, pod kapitolinsko skalo temelj Konkordije. Dalje govorniški oder, trije slopovi tempeljna Kastorja in Poluksa, razvaline Vestinega tempeljna, vstrie Severovega slavoloka na levi cerkev sv. Hadriana, zgrajena l. 630, popolnem obnovljena l. 1556; dalje na levi foruma slopovi tempeljna, ki ga je l. 141 cesar Antonin Pij zgradil svoji soprogi Favstini, v ozadju cerkev sv. Lovrencija in Miranda; cerkev sv. Kuzme in Damjana, zgradil papež Feliks IV. v 6. stoletju na mestu okroglega tempeljna, ki ga je cesar Maksencij zgradil svojemu sinu Romulu, pod vel. oltarjem trupli sv. Kuzma in Damijana; razvaline Konstantinove bazilike; cerkev sv. Fračiške Romane, vstrie na desni Titov slavolok; Meta sudana (vodomet); slavolok Konstantinov, zgrajen v spomin slavne zmage Konstantinove nad Maksencijem l. 313, zmage krščanstva nad poganstvom. (Dalje sledi.)

se je moralo boriti za obstanek, za življenje. Sprejelo je torej od paganskih narodov, kar je bilo dobrega in je na toj podlagi napredovalo. Krepko življenje se je pričelo. Tisoče rok, tisoče duhov je delalo za napredek, saj je bistvo krščanstva, da napreduje. Sv. cerkveni očetje so prijeli „za uma svetle meče“ in se borili zoper neverne paganske modrijane in krivoverce. Zavračali so njih ugovore, spodbijali njih trditve in v najlepši luči pokazali krščanska načela. Ta doba je rodila moče neizbrisnega spomina za vse krščanstvo. Sv. Atanazij, Ciril Al. in Jeruz; Krizostom, Bazilij, oba Gregorija, Tertulijan, Ciprijan, Ambrozij, Hieronim in Avgustin so imenovani, ki so segali globoko v rudnike človeškega znanja. Verska in modroslovna vprašanja so reševali, zraven pa niso zanemarjali cerkv. pesništva. Efreem, Gregorij Naz in Ambrozij so popevali slavospeve, katere še sedaj visoko ceni cerkev. V tej dobi se je v cerkvi pokazal nov napredek, namreč v glasbi. Sveta Ambrozij in Gregorij imata nevenljivo zaslug, da sta otela cerkvene napeve bežečemu času in jih ustanovila za veke.

(Dalje sledi.)

Kako so na Španjolskem papežev 50letnico obhajali?

Od vsega le jedno stvar. Bilo je priporočeno sv. obhajilo za papeža. V cerkvah jednega samega mesta (Barcelona) in okolice, je pristopilo na slavnostni dan do 40.000 ljudij k sv. obhajilu. Skof dr. Jaime Catala, dekan, in sedem drugih kanonikov so skoraj dve uri in pol delili le sv. obhajilo brez kakega prenehleja ali odihljeja. „Ogenj sem prišel poslat na zemljo“, pravi Iv. — pač lepi kresovi!

Udanostne izjave.

Udanostna izjava podobčine Zaplana: Otroci, kateri se ne zmenijo za očetove britkosti, kateri molče, kadar jim zlobni ljudje zaničujejo ali obrekujejo dobrega očeta, ne morejo se imenovati dobri.

Z največjim spoštovanjem podpisani zastopniki podobčine Zaplana nad Vrhniko spoznajo torej kot svojo vestno dolžnost, da Vam, prevzvišeni, izrazijo kot svojemu duhovnemu očetu v imenu cele zaplanske seseske svoje odkritosrčno sočutje v mnogi žalosti, katero delajo Vaši prevzvišenosti nekateri nepokorni podložniki.

O našem visokem spoštovanju do Vas, vsestranski pokorščini in sinovski naši ljubezni, ste, prevzvišeni, gotovo iz srca prepričani.

Po izgledu naših ranjkih očetov, ki so, kot zvesti sinovi katoliške cerkve, srečno živeli in lahko umrli, ostanemo tudi mi zvesti do groba Bogu in njega vidnim namestnikom tukaj na zemlji: rimskemu papežu, svojemu škofu in svojim dušnim pastirjem, ne oziraje se na to, kaj govorijo ali pišejo novodobni brezverci, ampak ravnaje se vsikdar po besedi Kristusovi: „Kdor vas posluša, mene posluša.“

Podžupanija Zaplana 15. febr. 1893.

Frane Jereb, podžupan; Andrej Petkovšek, Jožef Jelovšek, Jožef Pivk, Gregor Brenc, Ant. Leskovec, Gasper Oblak, odborniki.

Udanostna izjava občine Šmartno pod Šmarno goro:

Občinski odbor občine šmartinske pod Šmarno goro v svoji seji dne 26. januarja 1893 enoglasno in najodločneje obsoja nezaslišano napadanie Vaše osebe v slovenskih liberalnih listih.

Podpisani dobro vemo, da ti listi nimajo nikakega vzroka Vas napadati, ker Vaša knežja milost se gledé pravega domoljuba ne umakne nobenemu Slovincu, napadajo Vas temveč, ker hoté med Slovence razrušiti in uničiti — vero. In ravno zaradi tega mi tem listom zaupati ne smemo in ne moremo: saj oni to črtijo in sovražijo, kar je nam najljubše in najsvetejše.

Dobro tudi vemo, za kaj se gre v današnjem boju, ter odločno ugovarjamo trditvi liberalnih listov, da ne vemo, kaj podpisujemo. Vi premitostni knez in škof ste naš višji duhovni pastir — duhovni oče ljubljanske škofije, in ako mi Vam skazemo svojo ljubezen in spoštovanje, s tem očitno priznamo svojo vero. Ker pa mora biti čeda s pastirjem, nas pa ne morejo razrušiti — se jezé. Se ve, ako bi podpisovali njim udanostne izjave, potem bi nas hvalili, da smo „zavedni narodnjaki“.

Mi podpisani smo družinski očetje, in ako smo napadeni in razžaljeni, iščemo tolažbe v svoji dru-

žini. Zato se tudi mi Vaši duhovni otroci srečne štejejo, da Vam moremo skazati svojo neomejeno ljubezen in udanost, vsaj tudi to dobro vemo, da ako smo z Vami in Vašo duhovščino, da je potem tudi Bog z nami.

V seji občine šmartinske pod Šmarno goro, dne 26. januarja 1893.

Janez Kališ, župan, in 18 občinskih odbornikov.

Udanostna izjava podobčine Dolenja vas, Nemška vas in Rakitnica v ribniški dolini:

Močno nas je zbolelo, ko smo slišali, kako neopravičeno Vas napadajo dan na dan liberalni, brezverski slovenski listi. A veseli nas, ko vidimo, kako ljudstvo odgovarja na te napade, izjavljajoč Vam svojo udanost in spoštovanje.

Tem izjavam pridružujemo tudi mi svojo izjavo neomejenega spoštovanja do Vas, prevzvišeni knez in škof. Odločno obsojamo vse napade na Vašo prevzvišeno osebo in v vsem se hočemo držati Vas, od Boga nam poslanega višjega pastirja.

Podobčina Dolenja vas, dne 18. febr. 1893.

Janez Kromar, občinski svetovalec, Anton Dejak, Janez Kromar, Anton Bojc, odborniki. — Sledi še 26 podpisov posestnikov.

Podobčina Nemška vas, dne 15. febr. 1893.

Jožef Česarek, podžupan, Jožef Česarek, Jan. Klun, občinska odbornika in 11 drugih podpisov.

Gospodarski zastop v Rakitnici, dne 15. febr. 1893.

Janez Klun, podžupan, Janez Prdan, Jos. Omerza, odbornika.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 18. marca.

(Udanostne izjave) prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu so poslale občine: Lože pri Vipavi, Mošnje pri Radovljici in Slap pri Vipavi. — Slava!

(Promovirana) sta bila danes na dunajskem vseučilišču kot doktorja prava gg.: Jos. Kušar, advok. kandidat v Ljubljani, in Ivan Rupnik, konceptni praktikant pri finančni direkciji v Ljubljani.

(V spomin Josipu Resselju), izumitelju parobrodnega vijaka, čegar truplo počiva na ljubljanskem grobišču (umrl je dne 10. okt. 1857) osnoval se je na Dunaju poseben odbor, da dostojno proslavi dan 29. junija t. l. kot stoletnico rojstva slavnega češkega izumitelja. Zajedno izda dotični odbor na svetlo slavnostni spis.

(Semenj v Šentpetru.) Poroča se nam: Semenj 17. t. m. obnesel se je pri nas prav dobro. Dasi ravno kramarjev ni bilo obilo, prodajali so vendar oni, ki so došli k nam, mnogobrojnim kupovalcem, izredno dobro. Boljši, kakor kramarski semenj, bil je pa živinski. Prignalo se je nad 300 glav. Od teh so jih mnogo pokupili tržaški kupci. Živina je bila prav lepa, zato pa tudi cena ni bila ravno nizka. Gledali smo med prignano živino, zlasti pri volih, pravcate eksemplare. Vkljub ne ravno ugodnemu vremenu se sme reči, da so bili zadovoljni prodajalci in kupovalci.

(Iz Celovca) dne 17. t. m.: Kakor že omenjeno vrši se letošnji občni zbor našega „Katoliško-političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem“ dne 5. aprila, in sicer v veliki dvorani gostilne „Massgarten“ na šentvidskem predmestju v Celovcu. Začetek ob polu 3. uri popoldne. V istih prostorih se vrši zvečer slavnostna beseda v proslavo petdesetletnice škofovanja sv. očeta Leona XIII. Začetek ob 7. uri zvečer. Obema shodoma se je nadejati jako obilne udeležbe, in zlasti slavnostna beseda bo pokazala, da koroški Slovenci še živé, — zvesti Bogu, cesarju in domovini!

(Ogenj) Iz Trebnjega se nam poroča: V Petek (17. t. m.) precej po polnoči požorelo je na Kamnem potoku tik dolenske železnice vse gospodarsko polje s hišama vred dvema posestnikoma: Jurju in Francetu. Sreča za ostalo vas je bila, da ni bilo sapa, kakor je bila prejšnje dni huda, in je po dnevu zopet nastala. Tudi so bili trebanjski gasilci kmalu na mestu. Ogenj nastal je na skednju, kako, se ne vé.

(Italijanska demonstracija v Gorici.) Poslanec Alfred Coronini in tovariši stavili so te dni do ministerskega predsednika kot vodjo ministerstva notranjih stvari to le interpelacijo: „Zuano je, da je skoro povsod navada, da ob vojaškem naboru stavodolžni mladeniči hodijo po ulicah dotičnega kraja v

skupine razdeljeni in pojo. Tako je bilo dne 10. marca tudi v glavnih ulicah in na Travniku v Gorici. Posamični taki oddelki so tulili kot obsedenci iredentovske in veleizdajske pesmi kakor: Addio mia bella, addio, l'armata se ne va (garibaldinska pesem); Lasse pur che i canti e subì (hujskajoča pesem proti Slovincem); Se il papa piange, soldati non hapiu (garibaldinska pesem zasmehajoča sv. Očeta); Ai confini dell'alta Italia (ultrairedentska pesem) in še več drugih pesmij grdega in veleizdajskega zapopadka. Te protiavstrijske provokacije se neso godile le v pričlo policije, temveč celo pred c. kr. okrajnim glavarstvom, kjer je, kakor znano, c. kr. policijski komisar, in nikdo razsajalec ni oviral in nikdo jih ni opominjal, da naj mirujejo. V soboto dne 11. marca je šlo več slovenskih mladeničev mirno in tiho po več ulicah, in vedno sta šla za njimi dva redarja. V sredi Vojašnične ulice zapeli so polglasno slovensko pesem (Po gori grmi in bliska se.) Takoj je priteknel jeden to družbo zasledujočih redarjev k jako spodobno gredočim mladim ljudem, prijel jednega za prsi in ga kakor besen jel biti s pestjo, sovati v rebra in breati z nogo. Hkratu je kričal: Brutti briganti, canaglie, mari ne veste, da je petje prepovedano! Mladi ljudje, s katerimi se je tako ravnalo, so molčali in se razšli. Oba redarja sta šla smejoč se v zraven stoječo gostilnico „Alla Colomba“. Ali so okrajnemu glavarstvu poslala kaka nročila od c. kr. namestništva, kako naj postopa pri letošnjem novačenju, ali je gospod policijski komisar iz prevelike gorečnosti vcepil redarjem take pojme o enakopravnosti, tukaj ne bomo razpravljali. Mnogo se pa da domnevati, če se pomisli, kak duh veje v „rumeni hiši“ v Trstu proti slovenskemu prebivalstvu in še posebno prehaja na one podrejene organe, pri katerih se nahaja že prirodna nadarjenost in pa jednako mišljenje. Tako postopanje ne jemlje le poguma državi zvestemu slovenskemu prebivalstvu, in vsakemu avstrijskemu domoljubu, pospešuje naravnost prizadevanja iredente, ki se že nekaj časa s tem bavi, da prebivalstvo s hujskajočimi članki v svojem židovskem glasilu: „Corriere di Gorizia“ nahujsa k demonstracijam proti slovenskemu petju v mestu. Usojamo se ta dogodek porabiti za povod, da vprašamo: „Če je njega ekscelenci postopanje oblastev na Primorskem v škodo dobro mislečega prebivalstva zuano soloh in tudi v tem posebnem slučaju in kaj hoče storiti, da se takemu počenjanju naredi konec.“

(Nerednosti na celjski gimnaziji) Dr. Gregorec in tovariši so dne 15. t. m. stavili v državnem zboru do učnega ministerstva nastopno interpelacijo: „Slovenski listi, mej drugim „Slovenski Narod“ v Ljubljani, pa tudi nemški listi, kakor „Politik“ v Pragi in „Süddeutsche Post“ v Mariboru, prinesli so nedavno novice, da je zaukazal ravnatelj c. kr. državne gimnazije v Celju, v katero hodijo največ učenci slovenske narodnosti, da se smejo prošujam za oproščenje šolnine in za podeljenje ustanov, privedati le nemško pisani ubožni listi. Ker skoro vsi župnijski in občinski uradi na Južnem Štajerskem slovenski uradujejo in se te pravice ne dadó od nikogar prikratiti, pridejo mnogi učenci v nevarnost, da ne dosežejo oproščenja šolnine in ne dobé nobene ustanove, kar je tem bolj poštovati, ker v celjsko gimnazijo hodijo največ sinovi manj premožnih roditeljev. Imenovani listi in „Slovenec“ v Ljubljani so pa poročali prav v novejšem času o dogodkih mej učiteljskim osebjem na celjski gimnaziji, ki morajo zlasti katoliške stariše napolnjevat z resno skrbjo za odgojo njih sinov. Vprašamo torej Njega ekscelenco učnega ministra: Hoče li Njega ekscelencia 1. o omenjenih nedostatkih na celjski gimnaziji, kakor hitro je mogoče, dati se poučiti, in 2. takoj jih odpraviti, ko izvé zanje.“

(Sneg.) Danes po noči je sneg pobelil griče po ljubljanski okolici. Tudi v mestu je naletaval sneg po noči, a je do jutra že skopnel.

(Razširjenje državnega kolodvora v Ljubljani.) Podrobni črtež in zemljiško-odkupni načrt gledé nameravanega razširjenja postaje, oziroma državnega kolodvora v Ljubljani (katast. občina Kapucinsko predmestje) je od 18. marca do 5. aprila letos ob navadnih uradnih urah na vpogled razgruen v mestnem stavbinskem uradu, kjer je udeležencem za omenjene dōbe vlagati ustno ali pismeno tud morebitne ugovore zoper zahtevane razlasutve, ali opazke zoper stavbinski črtež.

(Iz Dolenje vasi pri Ribnici.) Ker „Sl. Nar.“ tolikrat poroča, kako se delajo udanostne izjave po

občinah, naj danes mi povemo, kako se take izjave tudi zabrauujajo, ako v občini slučajno županuje mož, kateri včasih bolj skrito, včasih pa bolj očitno trobi v „Narodov“ rog. Spredaj prinašamo udanostno izjavo podobčin Dolenja vas, Nemška vas in Rakitnice, katere spadajo vsa v veliko občino Dolenja vas pri Ribnici, kateri sedaj županuje g. Nace Merher. Vsacemu, kdor pozna razmere v tej občini, se mora pač čudno zdeti, zakaj je vsaka podobčina posebej poslala izjavo in zakaj ne občinski odbor za vso občino skupaj. To uganjko nam reši nastopno pismo, katero nam je blagovoli poslali prijatelj, ki se glasi: „Gospodu Janezu Kromarju v Dolenji vasi šte. 88, Reševaje Vašo prošnjo z dne 7. t. m., s katero želite, da bi se občinski odbor sklical k seji zaradi udanostne izjave prevz. gospodu knezoškofu ljubljanskemu, se Vam poroča, da županstvo Vašej prošnji ne more ustreči, ker je to trdno prepričano, da v dolenjivaški občini ni nobeden prevzvišenega gospoda knezoškofa kedaj razžalil, zatorej tudi udanostne izjave tukajšnje občine potreba ni. Poleg tega se Vam poroča, da to ni nikakor tako važni predmet, da bi moralo županstvo sejo občinskega odbora sklicati. Proti temu se znate v 14 dneh na visoki deželni odbor pritožiti. Županstvo Dolenja vas 8 februarija 1893. Župan: Ign. Merher.“ — Tako odgovarja župan občinskemu odborniku, kateri želi sejo radi udanostne izjave. Kdo ne bi obéduoval Salomonove modrosti županove? Kdo bi ga pa tudi ne pomiloval, kdor vé, da je zopet prišel pod težki jarem ribniških „razsvitljenec“, katerega se je pred kratkim z vso silo otrešel? Ker pa iz navedenih izjav vidimo, da gosp. župan le še pri kočevskih Grčaričevljanah uživa zaupanje, svetujemo vrlim trem podobčinam, naj pri prihodnjih volitvah pravijo: „Skončarjev Nace nam županil ne bo!“

(Iz ljubljanske okolice.) Nepoklicanim sodnikom „nepoklicanega zagovornika“ južne železnice moramo njega volilci povedati resno besedo, da nam preseda neslano in ostudno rovanje nekaterih naših naprednih nasprotnikov. Kaj menite, da smo Vam res dali svojo pamet in svojo razsodnost v najem? Kakor do sedaj hočemo tudi v prihodnje voliti, opazovati in soditi vse delovanje svojih poslancev po svojem razumu. Vsiljevati si ne damo prav ničesar in po nikomur; najmanj pa od one gospóde, kateri šola na verski podlagi „nima vitalnega pomena“, katera vsiljuje svojim čitateljem z neko vidno navdušenostjo in vnemo vse mladočeske verske blodnje, a med tem dosledno prezira stvarne in važne govore naših poslancev — seveda le „pomotoma“ — in se jih domisli le tedaj, kadar je treba — po njih mnenju — snovati umeten razdor med zastopniki slovenskega naroda. Ker tedaj morate razumeti, da vemo, kako „budo da Vas bóde složno delovanje slovenskih poslancev“, torej bi Vam tako pogubonosno in zlobno, zavito delovanje moralo „pritirati v lice rud-čico srami“ več ko zadnji govor gospoda kanonika Kluna. In to tem bolj, ker si morate misliti, da kak Vaš nerazsoden učenec doživi vsled takega strankarskega pisarjenja neljubo — „blamažo“, in to pred priprostimi kmečkimi možmi. Zatorej pa prav prijateljski svetujemo ob tej priliki, da naj nas taki verni učenci ne osrečujejo več v prihodnje z evangelijem „Slovenskega Nar.“ Utegnilo bi jim presedati, ker za to nimajo niti sposobnosti, niti poklica. Prav hvaležni bodemo možem, ako opusté ta za nje nehvaležen posel in ostanejo v svoji stroki vestni in marni, ker opravila se jim menda ne zmanjka. — „Slovenskemu Narodu“ in vsem njegovim pomagačem tu in tam pa izrekamo za vse njegove vsiljene nasvete svojo popolno zahvalo, ker vse tako delovanje je le pristransko, zato tudi krivično, in ravno radi tega ste in ostanete v naših očeh — „nepoklicani“ sodniki, nam pa „nepoklicani“ svétniki. Hvala Vam! In to za sedaj in vselej!

(„Potovanje v Rim.“) Te Gomilšakove knjige, ki je bila pri družbi sv. Mohora izšla in pošla, dobiti je zdaj še nekaj iztisov pri družbi v Celovcu.

(Papež Leon XIII. in ruski car Aleksander III.) Časniki poročajo iz Rima, da je ruski car v dokaz svojih simpatij za papeža Leona XIII. ukazal na svoje troške s slikami okrasiti cerkev sv. Joshima, katero Leon XIII. zida v proslavo svojega krsnega zavetnika, in kjer si bo tudi zgradil svoj grob.

(S Turjaka) se nam piše: V občinski seji tukajšnje občine se je sklenilo dne 12. t. m. z 11 glasovi proti 6 glasom, da naj se izbriše okrajni glavar kočevski g. Thoman iz števila častnih članov turjaške občine. Dotični sklep se bo poslal dežel-

nemu odboru v potrdilo. — Ta seja je bila viharna, ker so občinski odborniki zahtevali natančni račun o občinskem gospodarstvu. Ker odbora pojasnila županova niso zadovoljila, izrekla mu je večina odbora svoje nezaupanje.

(Kollarjeva slavnost na Dunaju.) V proslavo 100letnega rojstnega dne pesnika Kollarja ustanovil se je poseben odbor, kakor smo že poročilo. Slavnost se bo vršila 29. in 30. maja. Odbor zastopata gg. dr. Jan. Lenoch in Radoslav Pukl.

(Reka za civilni zakon.) Iz Reke se nam piše: Mi smo že omenjali v Vašem cenjenem listu, da se tudi židje in kršćeni brezverci veselijo civilnega zakona. Te dni je pa naš list „Varietá“ pozval slavni magistrat, naj se izreče za civilni zakon po zgledu drugih magistratov na Madjarskem. In res 10. t. m. so se zbrali „patres conscripti“, 34 po številu, se izrekli za legitimovani konkubinat ter izjavili, da se popolnoma vjemajo s cerkveno-političnim programom madjarske vlade. In to izjavo so izročili guvernerju in poslancu: Ta je že z njo odpotoval v Budimpešto. Ali ko bi bili poprej vprašali ljudstvo, bi bili morali ravno nasprotno izjaviti. Naše ljudstvo v veliki večini obsoja zakon pred brezvernim županom. Toliko ima še verskega duha v sebi. Pa na ljudstvo se ne gleda. Kar sklénejo brezverski iredentovci, to velja pri nas za ljudski glas, dasi ljudstvo še ne vé, kaj se je sklenilo. In tako je zdaj vsa Reka za civilni zakon zato, ker je to izreklo samo 34 mož, kateri so že davno naredili križ čez Boga in vero. Tako se dela pri nas javno mnenje. Ko bi imeli kaj vrlih, vernih mož, in ko bi ti sklicali ljudstvo na kakšen shod, mu razložili, kaj je civilni zakon, kakšen sad rodi itd., potem bi se ljudsko mnenje zvedelo in gospodje bi bili silno blamirani, a žalibog, takih mož mi nimamo. Mi raje kimamo in dremljemo mej t. m. ko sovražnik ljudstvo ostruplja, vara in pogublja. Na Ogerskem so našli liberalci močen upor zoper civilni zakon, a pri nas se nihče ne gane. Ako ima še kdo kaj vere in ljubezni do milega nam naroda hrvatskega v našem mestu, naj se začne vsaj zdaj gibati. Delajmo na to, da vsaj svoj narod ohranimo Bogu in veri. Mladino nam okužujejo in odtujejo v šolah, ne dajmo še odraslih v njih brezversko žrelo. Nam je zakon zakrament; zakramente je pa izročil Sin božji svoji cerkvi, ne pa liberalcem, ne laškim, ne madjarskim in ne slovenskim. Narod nam strašno demoralizujó s svojim npravnim blagom, ne pustimo, da bi nam ga demoralizovali z legitimovanim konkubinatom. Kdor se zdaj ne gane, je sam grobokop dragega naroda, pa naj še tako vpije: „Živila domovina! Živila Hrvatska!“ Živila bode le takrat, ako bode narod verno-npravno omikan in telesno krepak! Zdaj je čas, da se pokaže ljubezen do naroda, zdaj je trenotek, da narod obvarujemo frama-sonsko-židovskega programa.

(Višja dekliška šola v Spletu.) Veliki narodi so snujejo višje dekliške šole in dekliške gimnazije; mali pa kot vselej — tekajo za njimi. V Zagrebu jo že imajo; pri nas smo srečno pomagali zdravi pameti k zmagi; v Spletu so v nevarnosti. Mestnemu odboru so že izročile nadoželjne zastopnice ženskega spola peticijo, naj se potegne z vsemi močmi zato, da starodavni Splet ne bo brez višje dekliške šole. Domorodnih vsiklov in vročega Hrvatstva je v spisu vse trdo in vender — so nekateri tako trdovratni, da, da peticije niti ne zmatrajo kot resne. „Kat. Dalmacija“ ima v 18. številki o tej zadevi vrlo zanimiv članek, koder s srednjeveškim temeljpljem pobija vzvišene želje splet-skih žen. In mi smo toliko neomikani, da jej želimo pri njenem boju — slavne zmake!

(Znanstvena pot.) Č. gosp. Fran Buić, vodja spljetske gimnazije in arheološkega muzeja, prvi jugoslovanski starinoslovec, gre v kratkem na dvehmesečno znanstveno potovanje po Grškem. Učenemu duhovniku želimo mnogo vspaha.

(Železna cesta) mej Spljetom in bosansko mejo se uravnava sedaj m. m. Pojde mimo Klisa, Vojnića, Budmira Čiste, Mustapća in Sviba; Sinj bo tudi ž njo v zvezi s stransko progo iz Diema. Skupne daljave se broji 90 kilometrov. Dovršena bo za dve leti.

(Kmetiška šola v Gružu.) Dalmatinci imajo jedino kmetijsko šolo v Gružu. A uprav te dni javlja deželni odbor vsem občanom, da so se za to leto oglasili samo trije učenci. „Umeje se,“ pravi odbor, „da se ne more vzdržati šola, če ni učencev. Prenehal bi jedini poljedelski zavod v Dalmaciji in nekako po pravici bi se nam očitalo: da vsaka skrb

dotičnih faktorjev ne more ničesar doseči veled naše nemarnosti.“

(Banjaloški trapisti) za kratko začno graditi zavod v Zemunik v Dalmaciji. Za dve leti bo že dogotovljen. Trapisti bodo iz zaderskega okraja jemali nekaj otrok zastoni, druge za plačo; vzgajali jih bodo in poučevali v zlasti v poljedelstvu. Sto sreč — nedosežnim pionirjem omike!

(Pojasnilo.) V št. 61. „Slovenca“ v novici: „Iz Badeč pri Zid. mostu“ namestu „Potočnikovimi“ beri: „s Potočinovimi.“

Društva.

(Slov. čitalnica v Mariboru.) Vabilo na zabavni večer, katerega priredi „Slov. čitalnica“ v Mariboru dé 19. sušca 1893 v spodnjih prostorih hôtela „Nadvojvoda Ivan“. Vspored koncerta in gledališčne predstave: 1. D. Jenko: Molitev (moški zbor); 2. H. Volarič: Pomlad (mešani zbor); 3. „Oče so rekli da le!“ gluma s petjem v jednem dejanju, preložil Fr. Končan; 4. V. Lisinski: Tam gdje stoji (čveterospev); 5. H. Volarič: Pogovor z doma (mešani zbor); 6. A. Schaeffer: Grajšček in kmeta (šaljivi trospev); 7. J. Towačowsky: Kitica slovanskih pesmi, s spremljevanjem glasovira.

(Posojilnica v Logatcu.) registrovana zadruga z omejenim poroštvom, je izdala poročilo in računski sklep za peto upravno leto 1892. — Iz tega poročila posnamemo, da sodišče tudi najvišje ni dovolilo premembe zadrughnih pravil, ker za preosnovno zadruga z omejenim poroštvom v zadruga z neomejenim poroštvom treba pismene izjave vseh zadrughnikov, kakeršno pa je težko dobiti. — Hranilne vloge so se v l. 1892 pomnožile na 92.911 glđ. 10 kr., posojila (na posestva vknjižena, menice, dolžna pisma) znašajo 106.249 glđ. 18 kr. — Dobička je imela posojilnica 2282 glđ. 25 kr., od katerega se je zadrughnikom izplačala 6% dividenda v znesku 721 glđ. 92 kr., drugo pa za razne nagrade in dobrodelne namene. — V ravnateljstvo so izvoljeni gg.: Jos. Brus, Jos. Smole, Jos. Lapuch, Martin Petrič, V. Ribnikar; v nadzorstvo: J. Gruden, M. Gostiša in dr. Sterger.

(Odbor „Slovenskega pevskega društva v Ptuj“) javlja sledeče: Po odbo-rovem sklepu dne 10. februarija se bode vršila letošnja pevska slavnost združena z velikim koncertom dne 6. avgusta v Mariboru. Pri tej slavnosti se bodo skupno pele nastopne skladbe: a) moški zbori: 1. „Slovan na dan“ od dr. Gust. Ipavica. 2. „Novinci“ od H. Volariča. 3. „Kdo je mar“ s spremljevanjem orkestra od dr. B. Ipavica. b) mešani zbori: 1. „Nazaj v planinski raj“ od A. Nedveda. 2. „Zitno polje“ od Fr. Gerbiča. 3. „Ave Marija“ iz operete „Gorenjski slavček“ s spremljevanjem orkestra od A. Foersterja. Pesmi se bodo najpozneje do konca tega meseca razposlale; isto-tako okružnica na društvene poverjenike in razna narodna društva, koja se že sedaj prosijo, da pri določitvi časa za svoje slavnosti jemljejo v poštev našo na 6. avgusta določeno slavnost. Pesmi, ki so se izbrale za letošnji koncert, so krasne, večinoma nove, društvu poklonjene, ki se bodo prvič javno prednašale. Upamo, da bodedo ž njimi zadostili ne samo pevce, ampak vse udeležnike naše slavnosti.

Telegrami.

Dunaj, 17. marca. Zbornica poslancev nadaljevala je v večerni seji generalno debato o zakonu proti ponarejenju živil. Ko je predlogo obširno zagovarjal vladni zastopnik baron Plappart, se je debata zaključila. Slavik je izročil svoj predlog za vpeljavo občne volilne pravice.

Dunaj, 18. marca. Vlada je naznanila zbornici poslancev sankcijo sklepov, s katerimi sta se davčni in obrtni odsek proglašila permanentnim. Pri debati o finančnem zakonu je finančni minister finančni položaj označil z besedami: „Mnogo se je zboljšalo, ali je še marsikaj želeti, tako zastran vprašanja o poplačevalni renti.“ Nasproti naravnemu naraščanju davkov je opozoril, kako naraščajo potrebe za vojsko in druge re-sorte. On ni bil nikoli nasproten investicijam v interesu gospodarskega razvoja, če je le mogoče pokritje investicijskega posojila iz rednih dohodkov.

Sofja, 17. marca. Pravda proti Iliji Georgjevu se je danes pričela. Dolžé ga, da je on intelektualni prouzročitelj zarote proti knezu in Stambolovu in umora ministra Belčeva.

Berolin, 17. marca. Vojaška komisija državnega zbora je končala drugo branje vladne predloge. Pri glasovanju se je zavrgla vladna predloga z vsemi proti šestim glasom konservativcev. Ravno take so se zavrgli vsi predlogi posamičnih članov.

Pariz, 17. aprila. Jules Ferry je danes umrl vsled neke srčne bolezni, na kateri je bolehal od 1888. leta, ko se je bil izvršil atentat nanj.

Pariz, 18. marca. Novica o Ferryjevi smrti napravila je povsod globok in bridek vtis. Potrtost je ravno tako velika kakor ob smrti Gambette. Ferry je že v sredo bil slab, v četrtek se ga je lotila vročina, in čutil je velike težave. Ko so mu zjutraj vbrizgali morfija, mu je bilo nekoliko bolje do desetih, ko se mu je jela ustavljati sapa. Zadnje njegove besede so bile: Rešite me!

Umrli so:

16. marca. Friderik Seunig, prokurist, 48 let, Igriške ulice 8, srčna kap. — Jožefa Blaž, ključarjeva vdova, 69 let, sv. Jakoba trg 11, ostarelost.

17. marca. Viktorija Bezljaj, podobarjeva hči, 1 mes. Tržaška cesta 26, convulsiones. — Franc Toni, kovač, 40 let, Kravja dolina 2, otrpjenje srea.

V bolnišnici:

15. marca. Jakob Povš, gostač, 69 let, ostarelost.

16. marca. Marija Močilar, gostija, 73 let, ostarelost.

Tuji.

15. marca.

Pri **Južnem kolodvoru**: Pollak, pisatelj; Lemberger, potovalec, z Dunaja. — Prosen iz St. Vida. — Cingras iz Plzna.

Pri **avstrijskem caru**: Reininger, trgovec, iz Zagreba. — Tinkel, potovalec, iz Gmunden-a. — Pogačnik, nadučitelj, iz Čateža.

Pri **Maliču**: Grof Pettenegg, c. kr. tajni svetnik in komornik, s služabnikom; Garkisch s hčerjo in zetom; Heidman, zasebnik; Kitschalt, Seidner, Bauhegyi, Burghard, trgovci; Trumler, Prager, Uhlirz, Berger, potovalec, z Dunaja. — Kaplja, zasebnik, iz Litije. —

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
		zrakomera v mm	teplomera po Celziju			
7. u. zjut.	732.2	7.8	sl. svzh.	oblačno	8.50	
17. 2. u. pop.	729.4	13.0	m. zap.	del. oblač.	dež	
9. u. zveč.	726.1	9.5	sl. zap.	oblačno	sneg	

Srednja temperatura 10.1° za 6.8 nad normalom

Stanje avstro-ogerske banke

dné 15. marca 1893.

(Brzojavno poročilo.)

Bankovec, v prometu

gld.	437 550.000 (+ 545.000)
Kovinski zaklad	288 853.000 (— 145 000)
Listnica	144 628.000 (— 1 570 000)
Lombard	20 592.000 (— 638.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 55 104.000 (— 136.000)
Državnih bankovec, v prometu	gld. 317 637.000 (— 4 061.000)

163 (1)

Neutolaženi javljamo podpisani sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest o nenadomestljivi izgubi iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta, gospoda

Franca Toni p. a. Srakar,

kovaškega mojstra.

katerega je Vsemogočni danes v petek, dné 17. marca, ob 3. uri popoldne po kratki bolezni, previdenega s sv. zakramenti za umirajoče, v 41letni dobi poklical k Sebi na oni boljši svet.

Pogreb bude v nedeljo, dné 19. marca, popoldne ob 4. uri iz hiše žalosti, Kravja dolina št. 2, na mirodvor k sv. Krištofu.

Svete maše zadušnice brale se bodo v raznih cerkvah.

Predragoga pokojnika priporočamo v pobožno molitev in prijazen spomin.

V Ljubljani, dné 17. marca 1893.

Ivana Toni roj. Furjan, soproga. — France, sin. — Franciška, Ivanka in Rozalka, hčere.

Čista kri

zdravje!

Grinte, izpuščaje, hraste, občna trudnost, slabost izginejo pri zdravi krvi! Mi jamčimo za radikalen vseh pri rabi naše metode.

Pri vprašanjih naj se priloži marka za odgovor. 63 6-5

„Office Sanitas“, Paris
30 Faubourg, Montmartre.

Otvoritev krojaške obrti.

Prečastiti duhovščini in sl. občinstvu usojam se podpisani vljudno javljati, da sem otvoril

v Ljubljani, v Šelenburgovi ulici št. 1

krojaški obrt

ter se priporočam v blagohotna mnoga naročila. Imam v zalogi vsakovrstno trpežno blago, ter izdelujem obleko po najnovejšem ali sploh poljubnem kroju po najnižji ceni.

Velesposlovanjem

Franc Železnikar,

126 (5-4) krojač,
v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 1.

Zaspanje izključeno!

Cena gld. 1-85 s koedrom 3 gld. s cifernico svetečo se

po noči, 40 kr. več. — 6 komadov unijskih budil poštine prosto na vsako pošto postajo gld. 10-50.

Novost! 4oglati kasetna oblika, nikelo okrovje pozlačeno, bogato cizelovano, skoro 28 cm. visoko, ura budilnica z bitjem 1/2 in 1/4 ure, cena gld. 7-—, brez bitja gld. 5-—. — **Ku-kučna ura**, bitje 1/2 in 1/4 ure, 50 cm. dolgosti, izrezljana omarica, koščeno kazalo in številke, cena 7 gld. Kukovica, prepelica in repetiranje, dolgost skoro 1 m., bogato zrezljano gld. 18 50. **Kovinska trpežna remontoir ura za gospode** odkrita, masivno novosrbrno okrovje 4 gld., z dvojim okrovom 6 gld. **Zakonski prstani**, 14karatni, po 4 gld., močni 5 gld. komad. 43 10-4

EMIL MAYER, Dunaj, I., Schottenring 33.

Tovarniški ceniki zastoj. 1

Vse proti dveletnemu jamstvu.

Ana Rupnik,

izdelovalka umetnih cvetic,

v Ljubljani sy. Petra cesta 13,

priporoča se visokočastiti duhovščini in slavnemu občinstvu v izdelovanje vsakovrstnih 155 4-1

šopkov za altarje in sveče, vencev za banderje

in sploh vseh v to stroko spadajočih umetnih izdelkov, kakor tudi popolne oprave za nove maše po najnižji ceni.

Velika zaloga vina.

Dominik Trojanšek,

veliki posestnik,

v Gorici, Via Municipio št. 8,

priporoča se posebno čast. duhovščini in drugim gospodom, ki želé imeti v resnici zanesljivo 133 16-3

dobro vino

belo in črno. Vsem naročiteljem vina zagotavljam najnižje cene in najboljše blago. Imam izvrstno „rebulo“ iz goriske okolice, posebno dobro istrijsko vino „teran“ in posebno izvrstno „refoško“ v steklenicah iz l. 1889.

Pokušnja pošilja se prosto.

Natorni istrijski črni teran.

Prodajam na debelo in v steklenicah.

Katoliška tiskarna
priporoča raznovrstne vizitnice po nizki ceni.

Slikarska obrt.

Najudaneje podpisani se priporoča p. n. spoštovanemu občinstvu, osobito visokočastiti duhovščini za slikanje cerkev, znamenj, novih stavb, sob, za barvanje hiš sgrafito, za firme in dekoracije po najnovejših vzorcih in po najnižjih cenah. Za cerkve imam na razpolaganje najboljših vzorcev v vseh zlogih ter sem okrasil že več cerkv v Bosni in v poslednjem času cerkev rožnega venca na Rožniku in veliko stolno cerkev v Kranju v popolno zadovoljstvo delodajalcev, kar dokazujejo spričevala.

Proseč stare naročitelje, da mi ohranijo svojo blagonaklonjenost tudi v bodoče, bilježim z vsem spoštovanjem

Fran Ser. Baraga,
slikar,
Emonska cesta št. 10.

162 3-1

Društvo pogrebne bratovščine sv. Jožefa

bode imelo

dné 19. marca, t. j. sv. Jožefa popoldan ob 4. uri

v šolski sobi tukajšnjega frančiškanskega samostana svoj

letni občni zbor,

h kateremu so vsi moški udje povabljeni.

161 2-2

Odbor.

Papirne smodčnike z elastičnimi teli najskrbnejše izdelane, v največji izbiri, po najnižjih cenah priporoča papirna trgovina Eduarda Boschau-a na Dunaju, I., Hohenstaufengasse 2. (4-13-4)

Teodor Slabanja,

srebrar v Gorici (Görz),

ulica Merelli št. 17,

se priporoča prečast. duhovščini za napraviti cerkvenih posod in orodij iz čistega srebra, alpaka in medenine po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. Stare reči popravim ter jih v ognju posrebrim in pozlatim. — Da si morejo tudi manj premožne cerkve omisliti razne cerkvene stvari, se bodo po želji prečastitih p. n. gospodov naročnikov prav ugodni plačilni pogoji stavlili.

Ilustrovani cenik franco.

Pošilja vsako blago dobro spravljeno in poštine prosto. 3 36-8

Veliki krah!

New-York in London nista prizanašala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgolj proti majhnemu plačilu delavnih močij. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gl. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško ostrico;
- 6 komadov amer. patent-srebrnih vilic iz jednega komada;
- 6 kom. amer. patent-srebrn. jedilnih žlic kavinih;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za juho;
- 1 komad amer. patent-srebrna zajemalnica za mleko;
- 2 kom. amer. patent-srebr. kupice za jajca;
- 6 kom. angl. Viktorija čašice za podklado;
- 2 komada efektnih namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 komad najfinjša sipalnica za sladkor

44 komadov vkupe samo gl. 6-60.

Vseh teh 44 predmetov je poprej stalo gl. 40— ter je je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-60. Američansko patent-srebro je ven in ven bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da le-ta inzerat ne temelji na 46 (3-2)

nikakšni slepariji

zavežem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago povšeč, povrniti brez zadržka zneska, in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to krasno garnituro, ki je posebno prikladna kot

prekrasno ženitno darilo

kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo.

Dobiva se edino le v glavni agenturi zjedinenih ameriških tovarn patent-srebra

A. Hirschberga

na Dunaji, II., Rembrandtstr. 19. — Telefon št. 7114.

Pošilja se v provinco proti povzetju ali če se pošlje svota naprej.

Čistilni prašek 10 krajcarjev.

Pristen le z zraven natisneno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izleček iz pohvalnih pisem.

Texing, Gor. Avstrijsko, 21. svečana 1892.

Slučajno sem videl pri Njega sv. tlosti grofu Wurmbrandu Vaše garniture ter se prepričal o nje lepoti in cenosti. Jožef Forst, župnik.

V Olomucu, 1. maja 1892.

S pošiljateljico izredno zadovoljen, nadkrilila znatno moje pričakovanje. Stotnik Cz., plačkomanda.

Zlata kolajna, Bruselj 1892.

Najboljše sredstvo za
želodec,

katero želodec in opravi
prebavnih delov života krepi
in tudi odprti život pospešuje, je
tinktura za želodec,
katero pripravlja
Gabrijel PICCOLI,
lekar pri „angelju“
v Ljubljani na dunajski
5 12-3 cesti
Cena 1 stekl. 10 novcev.
(1) ————— 50-13
Izdelovatelj razpošilja to tink-
turo v zabojčkih po 12 steklenic
in več. Zabojček z 12 steklenic stane gl. 1.36; s 24
gl. 2.60; s 36 gl. 3.84; s 44 gl. 4.26; 55 steklenic
tehta 5 kg s poštno težo in velja gl. 5.26; 110 stekl.
gl. 10.30. Poštno plača vedno naročnik.

Palice

v največji izbiri po jako nizki ceni, potem lesne rezbarije
in **košare** priporoča 158 10-3

kočevska domača industrija
F. Stampfel
v Ljubljani, na Kongresnem trgu (Tonnhalle),

Prodajalnica cvetlic,
Slonove ulice št. 46,

priporoča po najnižji ceni predastiti duhovščini in
slav. občinstvu **bogato izbero**

šopkov in vencev
za razne cerkvene potrebe, kakor tudi
nagrobne vence.

Popravljajo se tudi poškodovani šopki
po najnižji ceni. 148 3-2

Za bolne in zdrave
je **najboljše hranilno sredstvo, silno potrebno**
za zdravje, priznano od zdravnikov kot „izvrstno“ in
od mnogih bolnikov s spričali najtopleje priporočena

Trnkóczy-jeva
hmeljna sladna kava
z dobrim okusom iz lepo dišavo.

Zavitok s 1/4 kg. velja 30 kr. — Jako ceno
pridejo zavitki 4 kg.

Dobiva se po poštni adresi pri **Ubaldu pl.**
Trnkóczy-ju, lekarnarju v Ljubljani; na Dunaju
imajo zalogo lekarnarji: **Viktor pl. Trnkóczy,** V. okraj,
Hundstürmerstrasse 113; **dr. Oton pl. Trnkóczy,**
III. okraj, Radetzkyplatz 17, **Julij pl. Trnkóczy,**
VIII. okraj, Josefstädterstrasse 30; v Gradcu (Stajarsko)
Vendelin pl. Trnkóczy, lekarnar; nadalje v vseh
lekarnah, prodajalnicah dišav, kupcih itd.

(1391) *Prekupci imajo obilen rabat.* (40)

Cerkvene ure,

potem ure za samostane, šole, tovarne, javna poslopja izdeluje izvrstno
dobro, strokovnjaški sestavljene in narejene valed razdelitve dela mnogo bolje in ceneje, kakor
drugi konkurentje in z ugodnimi plačilnimi pogoji za župnijske urade in občine

tovarna za cerkvene ure s parno vršo 156 20-1

FR. MORAVUS v Brnu na Moravskem.
Proračuni cen zastoj in franko.

Premovano s prvimi darili v Londonu, Bruselju, Palermu, Kromerizu, Lincu, Boškoviču itd.

Dražba. 154 2-2

23. marca t. l. ob 10. uri dopoldne bode
zmanjševalna dražba
za novo šolsko poslopje v Mošnjah.

Dražba vršila se bode v starem šolskem poslopiju in sicer: 1. za zi-
darska, 2 za tesarska, 3 za mizarska in 4. za ključarska dela.
Načrti so na ogled pri stavbinskem odboru. — Pogoj se zvedo
pri dražbi.

Stavbinski odbor v Mošnjah.

10
goldinarjev

stane pri meni eden modroc na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz
najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega
bakrenega drata, so s finim afrikom tapcirani in močnim platnenim evilhom pre-
oblečeni ter pri najtežji rabi do 15 let **nobenih poprav** ne zahtevajo. Pri
naročilih z dežele naznani naj s vseh **natančna** mera postelje v **notranji**
luči. — Ako se torej dobi za 10 gl. **dober** tapciran modroc na peresih,
je pač neumesno kupovati malo sredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slam-
nice itd.), kateri pravemu namenu, imeti **dobro** posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapcirar v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna tvrdka bodi prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu
najboljše priporočena za nakupovanje **žimnic, garnitur, divanov, stolov,**
preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Geniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in poštna postrežba,
nizke cene. 536 50-19

Izvrstna semena

domače in nemške detelje (lucernske) čiste predenice,
raznovrstne trave, velikanska pesa, pesa (Mangold)
najboljša prašičja krma, ribniški fižol itd. itd. priporoča
po najnižji ceni

Mih. Lavrič
152 3-2 v Ljubljani, Poljanska cesta II.

Vnanja naročila izvršuje točno z obratno pošto.

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi
leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rdeče
modro, sivo in oljno, po gl. 5.50, 6.—, 7.—
8.—, 9.—, 10.— in višje po vsaki ceni do 20 gl

Anton Obreza,
tapcirar,
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 4.
Najcenejši kraj za nakupovanje
otročjih vozičkov. 537 50-19

Gozdne sadike.

V gozdnem vrtu v Gradišču pri Ljubljani se bode letošnje
pomlad oddalo več sto tisoč naravnost za nasad primernih
dveletnih črnih in belih borov in
triletnih smrečic

po dva goldinarja za tisoč drevesec, pri čemer so všteti stroški za
izkopavanje, zavijanje drevesec v mah in slamo, eventualno tudi v zaboje in
za prepeljanje drevesec do kolodvorov, oziroma do poštnega urada v Ljubljani.

Zglasitve za ta drevesca, za katera je takoj položiti dotični denar-
znesek, se vsprejemajo, dokler zaloga znaša pri c. kr. deželnem gozdnem
nadzorstvu za Kranjsko v Ljubljani.

Od c. kr. deželno-gozdarskega nadzorništva
za Kranjsko. 157 1

Šubičeva delavnica
za
cerkvene kipe in oltarje,
obstoječa že od l. 1845,

priporoča se uljudni prečast. duhovščini za obilne naročbe.

Valentin Šubic, podobar,
124 9-4 v Poljanah pri Škofji Loki.

Velečastiti duhovščini in cerkvenim predstojništvom priporočam pod-
pisana svojo izborna zaloga mnogovrstnega blagu za vsakršno
cerkveno obleko,

dalje krasno in trpežno izdelane
mašne plašče, pluvijale, dalmatike, bandera, zastave, baldahine in banderče.

Razno blago za cerkveno perilo istotako že izgotovljeno,
kakor: **albe, koretije, korporale** in raznovrstne **rutice** imam vedno
v veliki izbiri v zalogi.

Naročila na **vozenje** izvršujem točno ter preskrbim **zameno,**
popravo in prenovljenje starega cerkvenega orodja.
V zalogi imam tudi **pasarske cerkvene izdelke,** na pr.:
monštrance, svetilnice, križe, kelihe,
svečnike, léstence itd.

ter izvršim naročila poštno, točno in po primerno nizkej ceni.

Velepoštovanjem
Ana Hofbauer
v Ljubljani.
125 (12-7)

Neobhodno potrebno za vsako gospodinjstvo je

Kathreiner-jeva Kneipp-a sladna kava

33 52-12

z okusom navadne kave. Ta kava daje to nedosežno prednost, da se škodljivemu uživanju namešane ali s surogati pomešane navadne kave lahko odrečemo in dobimo okusnejšo, pri tem pa še zdravjšo in redilnejšo kavo. — Neprekosljiva kot dodaja navadni kavi. — Pona-redeb se skrbno izogibaj. — 1/2, kilo 25 kr. — Dobiva se povsod.

Pristno samo v belih zavitkih s podobo župnika Kneippa kot varstveno znamko.

Cerkvena oprava, priprosta in fina, izvršena v vseh **Leop. Tratniku** slogih, dobi in naroča se pri v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-48

Ivan Kregar

izdelovatelj cerkvenega orodja
v Ljubljani, Poljanska cesta 8
(poleg Alojzijevejša)

se priporoča prečistiti duhovščini, slav. cerkvenim predstojništvom in cerkvenim dobrotnikom v najnatannejše in točno izdelovanje vsakovrstne

cerkvene posode

iz zlata, srebra ali druge kovine
po uzorcih ali lastnem načrtu

Is izvršeno blago pošlje dobro, varno zavito poštne prosto. 211 29 52-10

DR. ROMAN JACOBI,

zobni zdravnik v Ljubljani, Stari trg št. 4,

ustavlja po najnovejši in najboljši metodi

umetne zobe in zobovja.

Plombira in trga zobe v narkozi (umetno spanje) brez bolečin. Zdravi sploh vsako ustno bolezen.

Ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne. — Ob praznikih od 9. do 11. ure dopoldne. — Ob petkih za siromake od 9. do 10. ure dopoldne. 86 (4)

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (539) 22-10

Prav ceno dá v najem pekarijo z lepim vrtom

blizu farne cerkve Gregor Burja v Kamniku. 149 3-3

Podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

prireja lekarničar Julij Herbabny na Dunaji.

Ta že 22 let z največjim uspehom rabljeni, od mnogih zdravnikov najbolj priznani in priporočani prsi sirup raztaplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij. Cena steklenice Herbabnyjevega apneno-železnega sirupa je 1 gld. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. (Polovičnih steklenic ni)

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imeni, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 22 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj se torej vselj izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Pazi naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z družimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 473 20-14 83 6-7

Osrednja razpošiljalnica za provinčije: na Dunaju, lekarna „zur Barmherzigkeit“ JULIJA HERBABNY-ja, Neubau, Kaiserstrasse 75. Prodajajo ga gospodje lekarničarji: V Ljubljani J. Svoboda, Gab. Piccoli, Ubald pl. Trnkóczy, W. Mayr; dalje ga prodajajo v Celju; J. Kupferschmied, Baumbachovi dediči; na Reki; J. Gmeiner, G. Prodám, A. Schindler, Ant. Mizzam, lekarničar. F. Prodám, M. Mizzam, drog.; v Brezah; A. Ruppert; na Sovodjem (Gmünd); E. Müller; v Celoveu; W. Thurnwald, P. Birnbacher, J. Kommetter, A. Egger — v Novem mestu: A. pl. Sladoviez; v Št. Vidu: A. Reichel; na Trzinu; A. Siegl; v Trstu: E. Zanetti, A. Suttina, B. Bissolotto, J. Seravalle, E. v. Leutenburg, P. Prendini, M. Ravasini; v Beljaku: F. Scholz, dr. E. Kumpf; v Črnomlju: J. Blažek; v Velikovecu: J. Jobst; v Wolfsbergu: J. Huth.

Spital-ske ulice 9.

Spital-ske ulice 9.

šopkov

Podpisana priporoča visoko-častiti duhovščini in slav. občinstvu svojo bogato izbero

šopkov

in

vencev

za razne cerkvene potrebe, n. pr. o Šmarnicah, o sv. Rešnjem Telesu, za bandera, pri novih mašah itd. v vseh velikostih od najprostejše do najfinejše vrste.

Dalje priporoča svojo veliko zalogo 140 3-3

v vseh širjavah čipk (mrež)

za cerkvene potrebe po najnižjih cenah.

Z vsem spoštovanjem

Marija Podkrajšek.

za cerkvene potrebe.

Dunajska borza.

Dné 18. marca.

Papirna renta 5%, 16% davka	98 gld. 70 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	98 " 60 "
Zlata renta 4%, davka prosta	117 " 15 "
4% avstrijska kronina renta, 200 kron	96 " 95 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 gld.	987 " " "
Kreditne akcije, 160 gld.	351 " 50 "
London, 10 funtov strl.	131 " 20 "
Napoleonador (20 fr.)	9 " 64 "
Cesarski cekini	5 " 72 "
Nemških mark 100	59 " 30 "

Dné 17. marca.

Ogerska zlata renta 4%	115 gld. 70 kr.
Ogerska kronina renta 4%, 200 kron	95 " 55 "
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	147 " 30 "
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	167 " " "
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	197 " 75 "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	98 " 50 "
Zastavna pisma	100 " 70 "
Kreditne srečke, 100 gld.	198 " " "
St. Genois srečke, 40 gld.	67 " " "

4% srečke dunajske parobrodne družbe	140 gld. — kr.
Avstr. rudečega križa srečke, 10 gld.	18 " 50 "
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 " 25 "
Salmove srečke, 40 gld.	69 " " "
Windischgraezove srečke, 20 gld.	76 " " "
Ljubljanske srečke	22 " 15 "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	157 " 50 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	2947 " 50 "
Akcije južne železnice, 200 gld. st.	" " "
Papirnih rubeljev 100	127 " 50 "

List „Mercur“. Zanesljiva informacija o stalno obrestnih in dividendnih papirjih, važnih dogodkih na gospodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno. Celotna naročnina s poštno pošiljati vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Vestni nasveti za doseg
kolikor mož visokega obrestovanja
pri najpopolnejši varnosti
naloženih glavnice.